

“Jeg troede, jeg
ville få en gulerod,
men jeg endte med
et girokort”

SAGSOMKOSTNINGER

DEN SIKRE GENVEJ TIL NY KRIMINALITET

Svimlende sagsomkostninger udfordrer løsladtes incitament til at blive lovlydige. Eksperty, fagfolk og kriminelle efterlyser debat om det nuværende system.

Læs mere på side

3

Året, der gik.

Årsberetning ved Sandy
Madar

Side 2

Mærkesager:

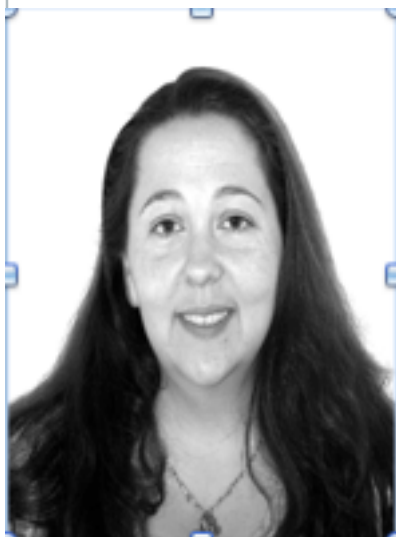
Sagsomkostninger og
udsættelser er stadigvæk
vores fokus.

Læs mere side 4-6

Repræsentantskabet

Mød Hans Jørgen
Tholstrup.

Side 7

**Beretning ved formand
Sandy W. Madar**

Kontakt os

Den Sociale Retshjælp

Frederiks Allé 148 -
Postboks 5134 -

Århus C 8100 -
Telefon: 70 22 93 30 -

Mail:
aarhus@socialeretshjaelp.dk

Bragesgade 10, 2 sal.
Postboks 585 -
København N 2200 -
Telefon: 35 81 82 10 -
Mail:
kbh@socialeretshjaelp.dk

De bevingede ord: "It was the best of times, it was the worst of times" har sjældent været så dækkende, som de er for året 2010 hos DSR. 2010 var prøvende og turbulent, men på mange måder det mest lærerige år for vores organisation. Vi har modstået mange prøvelser og har kunnet påbegynde 2011 mange erfaringer rigere – og med en vished om, at DSR nu er en etableret aktør på den socialpolitiske arena, der er kommet for at blive.

Det er lykket os at udbygge vores organisation, både hvad angår staben af vores medarbejdere – og ikke mindst indflydelsesmæssigt. En af de vigtigste ting, der er sket for DSR i 2010, er, at vi har åbnet et nyt kontor på Nørrebro i København. DSR har altid fungeret landsdækkende, og efterspørgslen af vores rådgivning har været for stor til, at det kunne varetages udelukkende fra Aarhus. DSR Nørrebro er på meget kort tid blevet et fuldt funktionelt kontor med ca. 35 medarbejdere. DSR har formået at gøre sin indflydelse gældende i 2010 – både ved at deltage i konferencer nationalt og internationalt og ved at præge den offentlige debat i Danmark. Det vigtigste fokus er at fungere som talerør for vores målgruppe og bidrage til en oplyst debat på området for socialt udsatte.

Vi har arbejdet hårdt for at være en organisation, der bliver taget med på råd, når der skal findes løsninger på de problematikker, som vores målgruppe står overfor – og det er lykket os. Det sker oftere og oftere,

at medierne kontakter os, for at få vores mening om bl.a. gældsproblematikker. Det er ikke mindst takket være DSR, at begrebet 'gæld' er mindre tabubelagt nu end hidtil – en bedrift vi er meget stolte af.

DSR 2011:

2011 bliver et spændende år for DSR. Vores rådgivningsindsats fungerer glimrende, og vi har samlet så megen erfaring, at vi er rede til at søsætte mange nye initiativer – både for vores målgruppe, men også for alle andre borgere i Danmark. Vi mener, at vi som retshjælp har et ansvar for at bidrage til at højne retssikkerheden for alle borgere. Der er mange problematikker, som vi ser gå igen blandt vores klienter, og vi ved, at omfanget og konsekvenserne af disse problemer kunne være blevet mindsket, hvis der var blevet grebet ind tidligere – eller hvis klienterne havde været klar over deres muligheder og rettigheder. Derfor arbejder DSR målrettet med flere initiativer, der skal sikre retssikkerheden for borgeren – herunder en effektivisering af advokatvagterne og en udvidelse af retshjælpsbegrebet.

Vi er med andre ord klar til endnu et skelsættende år.

Med venlige hilsner,

Sandy W. Madar

Hans Nissen var én af de mange løsladte, der hvert år træder ud i friheden med en gæld på flere hundrede tusinde til det offentlige. Takket være en stærk personlighed og hjælp fra DSR, er Hans Nissen ikke længere end del af det kriminelle miljø. Men hans historie er – desværre – unik.

Af Michael Alsen

“De lyder sgu da meget godt, hva’?,” råber Hans på tværs af det lille værelse på Skejby Pension. Med en slet skjult stolthed er han i gang med at lade sine uhørt store højtalere spille et gammel ACDC-nummer. Med en rocket vildskab lader han hænderne spille vildt på luftguitaren, mens resten af kroppen rykker frem og tilbage i takt med musikken. Hans Nissen ligner en mand, der er tilfreds med det liv, han fører nu.

Guleroden blev til et girokort

Men det kunne have været anderledes. For år tilbage var hans færdig med at afsone en dom i Horsens Statsfængsel. Parat til et liv, der ikke var på kant med loven. Men hvis Hans Nissen havde gjort sig store tanker om frihedens sødme, fik han

en brat opvågning.

“Man håber jo lidt på en gulerod, når man har afsonet sin tid og er klar til at blive en del af samfundet, men i stedet får man et girokort,” fortæller Hans Nissen over en kop kaffe i spiserummet på Skejby Pension, hvor han har boet i to år.

Gæld sluger incitament

For Hans Nissen skyldte staten penge. I omegnen af en halv million. Med andre ord så mange penge, at han havde udsigt til, at gælden ville tynge ham i rigtig mange år.

Fortsættes næste side...

"Jeg kunne hurtigt regne ud, at uanset hvilket job, jeg fik, så ville jeg have meget lidt til mig selv – hvis noget overhovedet. Det slog mig lidt ud," fortæller Hans Nissen.

Hos Kriminalforsorgen betragter man gæld fra sagsomkostninger, som en af de mest almindelige grunde til, at løsladte falder tilbage i kriminalitet. Og den holdning deler Hans Nissen.

"Jeg kender rigtig rigtig mange, der er faldet tilbage i kriminalitet. Og de havde ellers lyst til at droppe kriminaliteten, da de forlod fængslet," forklarer Hans Nissen og uddyber:

"Det er jo svært ikke at blive fristet, når man så pludselig bliver tilbudt at lave nogle hurtige penge.

En hård kamp

For Hans Nissen har det været én lang kamp for at finde sin plads i samfundet. Han savnede hjælp, da han kom ud fra fængslet.

"Jeg vidste ikke en skid om verden omkring mig. Da jeg kom ud, havde alt jo forandret sig. Og når man så samtidig får stukket et girokort i hånden og et 'værsgo' og betal', så bliver man sgu lidt konfus," fortæller Hans.

Hjælp fra DSR

For Hans Nissen blev det afgørende vendepunkt i processen, da han henvendte sig til DSR.

"De hjalp mig med at overskue min gæld og tog kontakt til kreditorerne. Alt det der administrative arbejde, som man ikke selv kan klare eller overskue, når man lige er kommet ud," fortæller Hans Nissen.

Og han er ikke sen til at anbefale bekendte i samme situation at henvende sig til DSR.

"Jeg møder jo rigtig mange, der har samme problemer, og jeg beder dem altid om at tage kontakt til DSR," uddyber han.

På den rigtige side af loven

For Hans Nissen har det været afgørende i kampen for at forblive lovlydig, at gælden ikke har fyldt hele hans liv.

"Jeg har fået en fornyet tro på, at tingene kan lade sig gøre, og at jeg kan få et godt liv, hvor der også er et økonomisk råderum,".

I dag er han i fuld sving med en uddannelse, og han er på vippen til at flytte sammen med sin kæreste.

Lovforslag på vej

I skrivende stund har SF fremsat et lovforslag om at afskaffe sagsomkostninger i straffesager. Forslaget er gået igennem 1. behandling og er nu ved at blive behandlet i en arbejdsgruppe. DSR følger sagen tæt, da sagsomkostninger længe har været en mærkesag.

Flere og flere familier bliver sat på gaden

Henrik Petersen havde mistet overblikket over sin økonomi og var tæt på at blive sat ud af sin lejlighed. Ved Den Sociale Retshjælp fik han rådgivning, der hjalp ham videre.

Af Sara Gro Vagtholm

I en længere periode havde Henrik Petersen enten smidt sine rudekuverter i skraldespanden eller gemt dem langt væk, indtil han i slutningen af sidste år fik et brev fra boligselskabet om, at han blev sat ud af sin lejlighed, hvis han ikke inden for fjorten dage betalte, hvad han skyldte i husleje.

"Pludselig en dag havde jeg givet op så længe, at realiteterne bankede på døren. Så var det godt nok svært at falde i søvn om aftenen," fortæller Henrik Petersen, som bor i Århus.

Udsættelser rammer mange

Henrik Petersen er langt fra den eneste, der har stået i en situation, hvor det har været svært at betale til huslejen. I 2009 blev 3912 familier sat ud af deres lejligheder, og alene i første halvår af

2010 var der 2238 sager, der endte med de såkaldte effektive udsættelser. Årsagen til at fogeden rykker ud, skyldes i tre ud af fire tilfælde et manglende overblik over sin egen økonomiske situation, viser en undersøgelse fra SFI fra 2008.

Mistede kontrollen over økonomi

De økonomiske problemer for Henrik Petersen startede allerede for ti år siden, da han fik konstateret en depression. Den gjorde, at han i sidste ende ikke var i stand til at passe sit job, og han blev sygemeldt. I de perioder, hvor han havde det dårligst, havde han meget svært ved at styre sin økonomi:

"Jeg trak mig tilbage og lukkede øjenene for alle problemerne. Når jeg havde det rigtig skidt, troede jeg, at jeg kunne redde min situation ved at spille, drikke og optage en masse kviklån"

Flere udsættelser:

Antallet af danskere, der bliver sat på gaden med fogedens hjælp, er steget med 11 procent fra 2002 til 2009. Kilde: Domstolsstyrelsen.

Billede: Erik Henningen: Sat ud (1892)

Tæt på at miste lejlighed

Gælden voksede over årene til flere hundrede tusinde kroner. Efter en skilsmisse sad Henrik Petersen alene tilbage med en dyr lejlighed, og det var med til, at han for halvandet år siden kontaktede Den Sociale Retshjælp. De fik lavet aftaler med kreditorer og hjalp ham med et budget. Derefter afbrød Henrik Petersen kontakten med Den Sociale Retshjælp igen, da han psykisk fik det dårligere, og økonomien kom endnu mere ude af kontrol:

"Jeg stoppede først med at afdrage på min gæld, derefter havde jeg heller ikke penge til faste udgifter som el, vand, varme og husleje."

Ingen hjælp fra kommunen

Selvom Henrik Petersen til sidst fik et brev om, at han ville blive sat ud af sin lejlighed, hørte han intet fra Århus kommune. Det er på trods af, at kommunerne siden 2009 har været forpligtet til at vejlede lejere, der har fået brev fra deres boligselskab om, at de vil blive sat ud.

Henrik havde dog indset, at han blev nødt til at handle.

"På et tidspunkt, var det som om, jeg vågnede. Jeg var simpelthen nødt til at tage hånd om min situation."

Den Sociale Retshjælp hjalp med overblik

Med hænderne fulde af rudekuverter som han ikke havde turde at åbne, tog han igen i efteråret sidste år kontakt til Den Sociale Retshjælp.

Her fik han hjælp til at få overblik over sin økonomiske situation.

"Det var en enorm lettelse for mig. Pludselig kunne jeg begynde at åbne min postkasse, uden der kun var rudekuverter."

Forhindrede udsættelse

Den Sociale Retshjælp kontaktede kreditorer og fik lavet betalingsaftaler og lavet en afdragsordning med boligforeningen, der forhindrede, at han blev sat ud af

sin lejlighed. Igennem kommunen sørgede Den Sociale Retshjælp også for, at Henrik Petersen fik en bostøtte, der en gang om ugen stadig kommer på besøg og vender løst og fast med Henrik, som faste budgetter ikke kan hjælpe med.

Stadig håb

Hjælpen fra Den Sociale Retshjælp kan dog ikke ændre på, at mange års økonomisk uansvarlighed har givet røde tal på bundlinjen. Henrik Petersen håber på, at han en gang i fremtiden vil få en gældsanering. Ind til videre ser han frem til, at et nyt job i praktik vil skabe mere stabilitet i økonomien. Han søger også efter en billigere lejlighed, men indtil han får den, har overblikket over økonomien givet ham en sikkerhed for, at han ikke bliver smidt ud.

"Jeg ikke føler den her fuldstændige uoverstigelige tristhed over tilværelsen mere. Bare det, at jeg en gang i mellem vågner op og ikke er i dårligt humør, men tænker, at der måske er håb, betyder meget for mig."

For DSR er udsættelser en mærkesag, der ikke bliver mindre aktuelt af, at flere og flere bliver sat på gaden. I 2011 planlægger vi at sætte ekstra meget fokus på problematikken i håbet om, at vejledningen og lovgivningen på området kan blive forstærket markant.

Forstander på Skejby Pension, Hans Jørgen Tholstrup, er en del af Den Sociale Retshjælp repræsentantskab. Han ser Den Sociale Retshjælp som en vigtig samarbejdspartner, når beboerne skal rådgives om sagsomkostninger.

Af Sara Gro Vagtholm

Hans Jørgen Tholstrup er en del af repræsentantskabet hos Den Sociale Retshjælp og forstander på Skejby pension, der i alt har 25 beboere. Hos Skejby Pension hjælper man til at udsluse kriminelle tilbage i samfundet. Mange af dem har store sagsomkostninger med i bagagen, og Hans Jørgen Tholstrup mener, at det er et stort problem:

"Når du kommer ud af fængslet, er det svært at komme i gang med uddannelse eller job, og bliver du samtidig mødt af systemet om krav på tilbagebetaling af sagsomkostninger, bliver du fastholdt i din negative sociale situation."

Sagsomkostninger er en hæmsko

For med stor gæld til det offentlige, kan det være svært at undgå at falde for fristelsen for tjene nemme penge ved kriminalitet. For en tilværelse med et job, hvor man lever på eksistensminimum, på grund af lønindholdelse fra det offentlige, er ikke altid tillokkende:

"Hvis du vil have løsninger på, hvordan du skal holde ud at leve, sådan så du også synes, at livet er rart at leve, så er der for mange nemme løsninger, som ligger lige til højrebænet. Er du tidligere pusher, er der altid nogen, der står klar med tilbud til, hvordan du kan løse dit problem med gælden. Og er du ikke, så kan det være, du bliver det."

Rådgivning om gæld hjælper

For Hans Jørgen Tholstrup er det derfor vigtigt, at beboerne får rådgivning om deres sagsomkostninger, inden de kommer ud. Han ser det som en god løsning, at Skejby Pension samarbejder med Den Sociale Retshjælp omkring rådgivning om sagsomkostninger og gæld, da pensionen ikke selv har ressourcerne til at kunne løse opgaven så godt, som de gerne ville. Det at den økonomiske rådgivning kommer udefra, er samtidig også med til at det gøre situationen nemmere for beboerne:

"Beboerne er nogle gange for stolte til, at de vil have hjælp fra os, fordi vi også taler om personlige problemer med dem. Så vil de hellere klare det selv, og så bliver det bare ikke løst. Så er det nemmere at få hjælp ved nogle udefra, som ikke er så tæt på i andre situationer."

Tekst: Sara Gro Vagtholm og Michael Alsen

Layout: Michael Alsen

Ansvarshavende: Michael Alsen